

PROCEDURA

EWAKUACJI OSÓB
ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Ewakuacja

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami [2] w artykule 6. określa, że konieczne jest „zapewnienie osobom ze szczególnymi potrzebami możliwości ewakuacji lub ich uratowania w inny sposób”

Obowiązek raportowania co 4 lata o zapewnieniu możliwości ewakuacji lub uratowania w inny sposób OzN,

- o kierunkach i drogach ewakuacji w formie wizualne
- o dostępności pozbawionych barier i/lub dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami drogach ewakuacyjnych, miejscach oczekiwania na ewakuację, punktach zbiórki, drzwiach i przegrodach ogniowych i dymowych, schodowych wózkach ewakuacyjnych itp.;
- o procedurach ewakuacyjnych i sposobach przeszkolenia pracowników

Osoba ze szczególnymi potrzebami

Ustawa o zapewnieniu dostępności wprowadza określenie osoba ze szczególnymi potrzebami, czyli „osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.”

Spis treści

1. Cel Procedury	3
2. Przedmiot i zakres stosowania	3
3. Podstawy Uruchomienia Procedury	3
4. Ogólne zasady organizacji akcji ewakuacyjnej:.....	3
5. Czynniki powodujące utrudnienia podczas ewakuacji ludzi:	5
6. Osoby objęte procedurą.....	9
7. Sposoby postępowania wobec osób o ograniczonej zdolności poruszania.....	13
8. Transport pasażera przy wykorzystaniu krzesła ewakuacyjnego.....	16
9. Sposoby ewakuacji ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się (w zależności od stopnia dysfunkcji i możliwości praktycznych)	22
10. Oznakowanie na drogach ewakuacyjnych.....	30
11. Znaki ochrony przeciwpożarowej zgodne z PN-EN ISO 7010:2011	33
12. Znaki ochrony przeciwpożarowej zgodne z PN-EN ISO 7010:2011	35
13. Znaki bezpieczeństwa Ewakuacyjne zgodne z PN-EN ISO 7010:2011	37
14. Przykładowy sprzęt ratowniczy dla osób ze szczególnymi potrzebami	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
15. Źródła	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Cel Procedury

Zapewnienie sprawnego przygotowania i przeprowadzenia bezpiecznej ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami z budynku w sytuacji zagrożenia.

2. Przedmiot i zakres stosowania

Procedura określa tryb postępowania oraz uprawnienia i odpowiedzialność osób realizujących działania związane z ewakuacją osób o ograniczonej zdolności poruszania.

3. Podstawy Uruchomienia Procedury

- Pożar: ogłoszenie ewakuacji w sytuacji braku możliwości ugaszenia pożaru podręcznymi środkami gaśniczymi.
- Zamach o charakterze terrorystycznym: otrzymanie informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego lub innego niebezpiecznego dla ludzi środka np.: substancji chemicznej, przejęcie budynku przez uzbrojoną osobę/osoby.
- Zagrożenie NSCH: zagrożenie ze strony uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych.
- Zagrożenie katastrofą budowlaną.
- Zagrożenie wybuchem gazu spowodowane awarią instalacji gazowej.
- Inne.

4. Ogólne zasady organizacji akcji ewakuacyjnej:

- w pomieszczeniach należy wyłączyć wszystkie urządzenia, które mogą stwarzać dodatkowe zagrożenia podczas prowadzonych działań ratowniczo-gaśniczych. Za wykonanie tych czynności odpowiedzialni są: wszyscy pracownicy,
- pracownicy mają obowiązek jak najkrótszą drogą kierując się wskazaniem znaków ewakuacyjnych, opuścić budynek i udać do miejsca zbiórki osób ewakuowanych, na które wyznacza się teren przed budynkiem. Opuszczając pomieszczenie pracownik powinien dokładnie sprawdzić, czy nikt w niej nie pozostał, pamiętając o tym, że niektóre osoby w sytuacji zagrożenia mogą ze strachu chować się pod biurkiem, za szafą lub za zasłoną. Powinien również zabrać ze sobą szczególnie ważne dokumenty.
- wszystkie inne osoby przebywające na terenie zakładu po ogłoszeniu ewakuacji powinny opuścić budynek i udać się do miejsca zbiórki.
- w przypadku braku możliwości opuszczenia budynku ze względu na silne zadymienie dróg

ewakuacyjnych lub wystąpienie innych czynników uniemożliwiających ewakuację znajdujące się na jego terenie osoby powinny pozostać w pomieszczeniach, uszczelnić wszystkie miejsca przedostawania się do tego pomieszczenia dymu i starać się powiadomić osoby przebywające na zewnątrz o konieczności udzielenia pomocy. W takiej sytuacji należy unikać otwierania okien, co może spowodować zwiększoną ilość tlenu i przyspieszyć rozwój pożaru jak również należy bezwzględnie zachować spokój i nie dopuścić do powstania paniki,

- kierujący akcją ewakuacyjną wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji, ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określają w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia,
- w pierwszej kolejności należy ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar, lub które znajdują się na drodze jego rozprzestrzeniania się oraz z takich, z których wyjścia mogą zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Następnie należy ewakuować osoby poczynając od najwyższych kondygnacji. Należy dążyć do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby najbardziej sprawne. Podczas ewakuacji z pomieszczeń strumień ludzi należy kierować na poziome drogi ewakuacyjne (korytarze), a następnie zgodnie z kierunkami określonymi przez znaki ewakuacyjne na klatki schodowe i wyjścia poza obszar zagrożony lub na zewnątrz budynku,
- w przypadku zablokowania dróg ewakuacyjnych należy niezwłocznie dostępnymi środkami np.; telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej. Ludzi odciętych od wyjścia, którzy znaleźli się w tej strefie należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków ewakuować od zewnątrz za pomocą urządzeń ratowniczych będących w posiadaniu jednostek Państwowej Straży Pożarnej,
- ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi.
- ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń i dokumentacji,
- po zakończeniu ewakuacji należy sprawdzić czy wszyscy ludzie opuścili poszczególne pomieszczenia. W razie stwierdzenia nieobecności jakiejś osoby należy natychmiast ten fakt zgłosić dowódcy akcji ratowniczej,
- w przypadku przybycia jednostek PSP w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący przebiegiem akcji zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji a następnie podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki

5. Czynniki powodujące utrudnienia podczas ewakuacji ludzi

Zadymienie pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych - dym i znajdujące się w nim gazy pożarowe, które są produktami spalania rozprzestrzeniają się bardzo szybko i przenikają do odległych od miejsca pożaru części budynku poprzez otwory instalacyjne w ścianach i stropach, szczeliny w drzwiach, a także poprzez klatki schodowe łączące poszczególne kondygnacje. Dym jest często zwiastunem pożaru, którego źródło bywa ukryte lub niedostępne. Wpływa on drażniąco na drogi oddechowe wywołując kaszel i krztuszenie się, występuje łzawienie oczu, a z powodu małej przejrzystości utrudnione jest poruszanie się. Przebywanie ludzi w przestrzeni zadymionej stwarza psychozę lęku a nawet paniki w obawie zatrucia się, doznania obrażeń, załamnięcia lub śmierci. Gęstość zadymienia jest większa w górnej części pomieszczeń i na górnych kondygnacjach obiektu, gdzie dym przenika wraz z unoszącym się ciepłym powietrzem, nagrzanym w wyniku powstałego pożaru. Gęstość dymu może być tak duża, że niewidoczne stają się światła lamp zwieszonych pod stropami oraz znaki ewakuacyjne. Ponadto rozgrzane cząstki dymu są nośnikami ciepła, co powoduje, że dym na drodze swego rozprzestrzeniania może powodować zapalenie się znajdujących się tam materiałów palnych.

- **Toksyczne produkty rozkładu i spalania**

Powstają w warunkach pożaru, w wyniku rozkładu termicznego materiałów wykończeniowych oraz elementów wyposażenia. Stanowią one największe niebezpieczeństwo dla życia ludzi, ponieważ często są bezbarwne i bezzapachowe. Szczególnie niebezpieczne są: tlenek węgla, cjanowodór, czterochlorek węgla, fozgen. Nawet przy niewielkich stężeniach powodują silne zatrucie organizmu, niedotlenienie mózgu, zaburzenia w oddychaniu i utratę przytomności.

- **Poruszanie się w warunkach zadymienia**

W większości przypadków dym gromadzi się w górnej części pomieszczenia, a w przypadku dużej intensywności spalania, strefa zadymienia może ulec dużemu obniżeniu tak, że obejmie większość kubatury pomieszczenia. Przy silnym zadymieniu należy poruszać się w pozycji pochylonej, jak najbliżej posadzki pomieszczenia lub korytarzy, a w ekstremalnych przypadkach poruszać się czołgając. Aby ułatwić oddychanie zaleca się stosowanie mokrej chustki lub kawałka tkaniny najlepiej zwilżonego wodą, która posłuży za filtr powietrza. W przestrzeni zadymionej pionowej tj. klatkach schodowych należy wchodzić na czworakach i w tej samej pozycji schodzić tyłem. Sposób ten zapewnia lepszą orientację, gdzie kończy się bieg schodów, szczególnie przy niedostatecznej widoczności. W przypadku

poszukiwania w pomieszczeniu osób, które w nim pozostały, należy dokładnie sprawdzać miejsca, w których mogła schronić się osoba poszukiwana, a więc pod biurkiem w szafie, za zasłonami, a nawet w miejscach, które pozornie wydawałyby się niemożliwe. W przypadku wystąpienia zagrożenia powodującego konieczność przeprowadzenia ewakuacji osób i mienia decyzję o jej podjęciu podejmuje kierownik lub jego zastępca. Decyzja o zarządzeniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu, a także musi określać drogi i kierunki oraz przewidywać możliwość zakwaterowania osób ewakuowanych w przypadku niesprzyjających warunków atmosferycznych.

- **Występowanie wysokich temperatur i płomienia**

Wysoka temperatura może powodować odcięcie dróg ewakuacyjnych. Jest naturalnym czynnikiem budzącym u ludzi strach, utrudnia lub uniemożliwia ewakuację, może powodować u ludzi zachowania nieracjonalne, niewspółmierne do realnego zagrożenia.

- **Zachowania się ludzi w warunkach zagrożenia**

Reakcja ludzi w chwili wykrycia pożaru jest bardzo zróżnicowana i zależy od wielu czynników tj: płeć, wiek, pora dnia, znajomość obiektu, stopień oświetlenia. Również różnice w reakcjach poszczególnych ludzi na widok płomieni, występowanie dymu oraz na dźwięki towarzyszące pożarowi powinny być brane pod uwagę przez osoby organizujące i kierujące ewakuacją. Pożar to wypadek nagły powodujący zakłócenie normalnego funkcjonowania obiektu. Normalną reakcją jednostki jest zaskoczenie spowodowane tym, że nie można z góry przewidzieć, kiedy i gdzie on wystąpi.

Zaskoczeniu może towarzyszyć przestraszony widokiem płomieni, dymem utrudniającym oddychanie i głosami przestraszonych ludzi. Jeżeli temu zjawisku nie będziemy przeciwdziałać może wystąpić panika, która jest sumarycznym przejawem zaskoczenia i przestachu oraz obawy o własne życie. Osoby ulegające panice tracą panowanie nad swoim działaniem, tłoczą się przy wyjściach, tratuja się, mogą być nieświadomie agresywne. W takiej sytuacji kierowanie ich działaniem staje się właściwie niemożliwe.

- **Ewakuacja i zjawisko paniki**

Szczęólnego znaczenia nabiera zapobieganie skutkom paniki, której możliwość istnieje zawsze, nie tylko w przypadku powstania pożaru, wybuchu lub katastrofy, czy innego wypadku, ale i w przypadku niewielkiego zadymienia. Ludzie wchodzący w skład grupy ogarniętej paniką całkowicie tracą swoje indywidualne cechy osobowości i stają się elementem groźnego, niszczącego tłumu, który nie kieruje się żadnymi przesłankami logicznego myślenia i rzeczywistej oceny sytuacji. Grupa ogarnięta paniką może sparaliżować i uniemożliwić prowadzenie akcji ratowniczej i zorganizowanego działania. Może w ślepych instynktach szukania ratunku spotęgować zagrożenie własne, ratowników i przyczynić się do innych groźnych wypadków. Przeciwdziałanie panice jest niezmiernie trudne. Dokonać tego mogą tylko ludzie o dużej indywidualności i autorytecie wśród ogarniętych paniką.

Przykładami środków przeciwdziałania panice są:

- o osobisty przykład
- o zdecydowany nakaz
- o wykazanie nierealności niebezpieczeństwa
- o przeciwstawienie groźby większego niebezpieczeństwa
- o zagrożenie użyciem siły
- o użycie siły
- o unieszkodliwienie przywódcy paniki

Opanowanie tłumu ogarniętego paniką, prącego naprzód, jest bardziej możliwe do wykonania dla osób znajdujących się z tyłu tłumu, niż na jego czele. W czasie akcji ratowniczej najczęściej występują małe formy paniki, której ulegają grupy lub pojedyncze osoby, znajdujące się w rzeczywistym lub urojonym niebezpieczeństwie, tracąc poczucie rzeczywistości i podejmując nieprzemyślane, bezcelowe i niebezpieczne działanie, np. wyskakiwanie z okien czy chowanie się w miejscach trudno dostępnych. Przybycie ratownika z zewnątrz powoduje przekonanie, że zagrożenie nie jest niebezpieczne i istnieją drogi ratunku

LP.	ETAPY EWAKUACJI	KOLEJNOŚĆ WYKONYWANIA CZYNNOŚCI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
1	Wezwanie jednostki straży pożarnej	Zawiadomienie telefoniczne 998 strażą pożarną o zaistniałym pożarze z określeniem: • adres budynku objętego pożarem • gdzie się pali (podać piętro, nazwę pomieszczenia itp...) • co się pali, rodzaj materiałów • czy są zagrożeni ludzie • nazwisko zgłaszającego oraz numer telefonu, z którego dzwonimy.	Pracownik, który pierwszy zauważył pożar
2	Ogłoszenie rozpoczęcia ewakuacji	Ogłosić spokojnym głosem rozpoczęcie ewakuacji z określeniem czy opuszczamy dane piętro, budynek czy pomieszczenie. Do ogłoszenia ewakuacji należy wykorzystać telefony wewnętrzne.	Dyrektor lub osoba wyznaczona
3	Przebieg ewakuacji	1. Przydzielenie zadań do wykonania, 2. Ustalenie kolejności i kierunków ewakuacji w zależności od występującego zagrożenia na kondygnacjach i w pomieszczeniach, pamiętając o tym, że w trakcie ewakuacji z wyższych kondygnacji budynku nie wolno korzystać z windy! 3. Wyznaczenie pracowników odpowiedzialnych za ewakuację osób i mienia z poszczególnych pomieszczeń, 4. Ustalenie dodatkowych warunków ewakuacji w sytuacji niekorzystnego rozwoju pożaru (zadymienie, wysoka temperatura) 5. Sprawdzenie pomieszczeń na piętrach czy zostały opuszczone przez wszystkie osoby	Dyrektor lub osoba wyznaczona
4	Oczekiwanie na przybycie jednostek straży pożarnej	1. Wyjść na zewnątrz budynku i oczekiwać na przyjazd jednostek straży pożarnej, 2. Udzielić informacji o zaistniałej sytuacji i podjętych dotychczas działaniach, 3. Wskazać miejsce pracy kierującego ewakuacją	Osoba wyznaczona
5	Gaszenie pożaru	Natychmiastowe podjęcie akcji gaśniczej przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego	Wyznaczeni pracownicy

6	Ewakuacja mienia	1. Ewakuację mienia należy rozpocząć po zakończeniu ewakuacji ludzi w sytuacji, gdy jest ono zagrożone i sytuacja pożarowa pozwala na podjęcie takiego działania, 2. Kolejność ewakuacji określa się w zależności od występującego zagrożenia 3. Miejscem składowania ewakuowanego mienia będą place na zew. budynku zabezpieczone siłami policji	Przedstawiciel kierownictwa wspólnie z dowódcą akcji gaśniczej
---	------------------	--	--

6. Osoby objęte procedurą

- a) osoby odpowiedzialne za ewakuację,
- b) osoby o ograniczonej zdolności poruszania z dysfunkcjami narządów ruchu, wzroku, słuchu, zaburzeniami psychicznymi.
- **Osoby odpowiedzialne** za ogłoszenie i realizację działań związanych z ewakuacją osób o ograniczonej zdolności poruszania.

- **Osoby niepełnosprawne ruchowo:** osoby niepełnosprawne ruchowo w ograniczonym zakresie poruszające się na wózku inwalidzkim, o kulach, z protezami nóg, rąk.
 - I. niepełnosprawność ruchowa występuje w wielu różnych formach. Może dotyczyć całego ciała lub poszczególnych jego części (rąk, nóg, kręgosłupa).
 - II. sprawność fizyczna ograniczona,
 - III. utrudniony lub całkowity brak możliwości samodzielnego poruszania się
 - IV. konieczność przenoszenia na rękach lub stosowania wózków i noszy podczas transportu,
 - V. konieczność doboru dróg ewakuacji, dostępnych np. dla wózków,
 - VI. lęk przed pośpiesznym i nie zawsze wykonywanym konwencjonalnymi metodami transportem,
 - VII. często znaczna waga osób,
 - VIII. pełny i stały kontakt z otoczeniem za pomocą wszystkich receptorów,
 - IX. brak utrudnień w komunikowaniu się z ratownikiem, możliwy kontakt wzrokowy i głosowy,

- X. konieczna pomoc ratowników podczas ewakuacji.

- **Osoby niewidzące, niewidome:**

- I. sprawność fizyczna i umysłowa, możliwy kontakt głosowy,
- II. nigdy nie widziały ognia, pogorzeliska, sprzętu ratowniczego,
- III. brak reakcji na wizualne efekty towarzyszące katastrofom,
- IV. brak reakcji ochronnych na zagrożenia niesłyszalne i bezwonne,
- V. brak reakcji na napisy i znaki ostrzegawcze,
- VI. niemożność poruszania się bez przewodnika w terenie nieznanym lub znanym, lecz o zmienionej charakterystyce,
- VII. stres i panika po wyczuciu za pomocą dotyku,
- VIII. chęć ewakuacji trasą dobrze sobie znaną, bez względu na jej dostępność,
- IX. ufność w stosunku do osób widzących i dokładne wykonywanie ich poleceń głosowych,
- X. dotyk, słuch, węch i smak kompensują brak wzroku, również przy rozpoznawaniu zagrożeń,
- XI. konieczna pomoc ratowników podczas ewakuacji.

- **Osoby niedosłyszające, niesłyszające:**

- I. niemożność zbiorowego informowania o zagrożeniu za pomocą syren, głośników, odbiorników rtv, a także osób niosących pomoc,
- II. konieczność rozmów migowych i czytania z ust - prowadzonych prawie indywidualnie,

- III. nieznajomość języka migowego wśród większości społeczeństwa, a także wśród ratowników, co np. utrudnia przekazywanie informacji o obecności innych zagrożeń,
- IV. niemożność lub kłopoty w uzyskaniu informacji o stanie zdrowia,
- V. utrudniony lub wręcz niemożliwy kontakt w ciemności i zadymieniu,
- VI. sprawność fizyczna umożliwia samodzielne poruszanie się samodzielne wykonywanie zalecanych i zademonstrowanych czynności,
- VII. wyostrzone receptory wzroku, węchu i dotyku kompensują brak słuchu.
- VIII. konieczna pomoc ratowników podczas ewakuacji.

W przypadku osób niepełnosprawnych intelektualnie wyróżniamy cztery stopnie niepełnosprawności. Ich charakterystyka prezentuje się następująco:

- ❖ **Niepełnosprawność w stopniu lekkim** charakteryzuje się wolnym tokiem spostrzegania, które jest nieprecyzyjne. Osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim mają trudność w wyróżnianiu szczegółów. Posługują się uwagą dowolną, którą dobrze koncentrują na materiale konkretnym, natomiast na materiale abstrakcyjnym uwaga jest słabo koncentrowana. Dominuje myślenie konkretno-obrazowe. Problemy z abstrahowaniem, uogólnieniem, czy wnioskowaniem. Posługują się pamięcią mechaniczną zdarzają się przypadki wybitnie dobrej pamięci fotograficznej. Posiadają słabą pamięć logiczną i dowolną. Uczą się wolno, często bez zrozumienia treści, na pamięć. Mowa opóźniona, pojedyncze wyrazy około 3 roku życia, zdania w wieku 5-6 lat. Częste wady wymowy, Mały zasób słownictwa i powtarzające się agramatyzmy. Bardzo dobrze opanowane czynności samoobsługowe. Słaby krytycyzm oraz ograniczona zdolność do samokontroli w szczególności w stosunku do opanowania popędów, emocji i dążeń. Utrudnione przystosowane społeczne, które mimo wszystko umożliwia podjęcie pracy zawodowej i samodzielne życie.
- ❖ **Niepełnosprawność w stopniu umiarkowanym** charakteryzuje się niedokładnym wolnym spostrzeganiem. Dominuje uwaga mimowolnej, której koncentracja jest słaba i ma wąski zakres. Pamięć natomiast jest

krótkotrwała i głównie mechaniczna. Dominuje myślenie konkretno-obrazowe w wyniku, czego występują trudności w zrozumieniu i tworzeniu pojęć abstrakcyjnych. Uboga mowa polegająca na konstrukcji zdań prostych. U osób z umiarkowanym upośledzeniem widoczne są potrzeby psychiczne oraz potrzeby kontaktów społecznych. Osoby te na ogół potrafią wykonywać proste prace domowe i zarobkowe jak również mają opanowane czynności samoobsługowe.

- ❖ **Niepełnosprawność w stopniu znacznym** wyróżnia ją niedokładne i bardzo wolne spostrzeganie. Występuje tylko uwaga mimowolna, której skupienie może nastąpić jedynie na silnych interesujących bodźcach. Pamięć jest ograniczona i krótkotrwała. Inteligencja sensoryczno-motoryczna. Mowa uboga, jedynie zadania proste dwuwyrazowe, w których występują liczne wady składniowe, czy znaczeniowe. Widoczne są potrzeby psychiczne i społeczne, występują oznaki przywiązania się do zarówno do ludzi jak i do przedmiotów. Osoby z niepełnosprawnością w stopniu znacznym często wykonują czynności samoobsługowe, samodzielnie poruszają się w znanych rejonach, jak i wykonują proste prace domowe i zarobkowe.
- ❖ **Niepełnosprawność w stopniu głębokim** cechuje się dużym zróżnicowaniem. U osób upośledzonych może występować całkowity brak percepcji, uwagi mimowolnej i pamięci do ich cząstkowego występowania. Mowę zastępują nieartykułowane dźwięki, czasem pojedyncze słowa. Charakterystyczne dla tego stopnia niepełnosprawności jest odczuwanie przez osoby prostych emocji zadowolenia i niezadowolenia oraz częste wahania nastroju. Jest całkowity brak czynności regulujących- osoby żyją chwilą. Mogą nauczyć się prostych czynności. Jednak nie potrafią żyć samodzielnie, przez co wymagają stałej opieki.
- **Osoby z zaburzeniami psychicznymi:** zaburzenia polegają na utracie umiejętności odpowiedniej reakcji na bodźce oraz współistnienia z resztą środowiska.
 - I. osoby z zaburzeniami psychicznymi mają różne osobowości i różne sposoby radzenia sobie ze swoją niepełnosprawnością
 - II. kłopoty ze zrozumieniem i z przyswajaniem poleceń przekazywanych szybko, głośno, niezrozumiale i tonem rozkazującym,
 - III. agresja wobec otoczenia, osób i przedmiotów,
 - IV. brak tolerancji w stosunku do osób nieznanymi, obcych,
 - V. tendencja do ciągłego powtarzania tych samych czynności, zwłaszcza w sytuacjach pobudzenia emocjonalnego,
 - VI. niezwykła ciekawość i chęć uczestniczenia w nowych sytuacjach, co może prowadzić do wchodzenia w strefę bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia,

- VII. barykadowanie pomieszczeń, krycie się, używanie siły fizycznej,
- VIII. chwilowe zaniki świadomości, podczas których w żaden sposób nie można nawiązać kontaktu z chorym,
- IX. często znaczna waga i niedość,
- X. normalna sprawność fizyczna umożliwia wykonywanie czynności ewakuacyjnych,
- XI. stosunkowo duże posłuszeństwo wobec poleceń znanego opiekuna, wychowawcy, członka rodziny,
- XII. możliwość wykorzystania znajomości, przyzwyczajień i upodobań poszczególnych chorych przy wykonywaniu czynności ewakuacyjnych,
- XIII. stosunkowo chętnie podchwytyją czynności wykonywane przez innych lub przywódcę grupy.

Zmiany zachodzące w szybkim tempie związane z zagrożeniem i ewakuacją wśród wymienionych grup osób mogą powodować dezorientację, panikę, stres, niechęć lub niemożność działania.

7. Sposoby postępowania wobec osób o ograniczonej zdolności poruszania.

A. Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami narządów ruchu

- wykorzystaj pełny i stały kontakt z otoczeniem za pomocą wszystkich receptorów,
- uspokój,
- wydaj polecenia,
- bądź stanowczy,
- wskaż kierunek ewakuacji,
- pomóż w ewakuacji.

Podczas transferu z wózka (aktywnego, ortopedycznego, elektrycznego) na wózek ewakuacyjny konieczna jest efektywna współpraca wszystkich zaangażowanych osób. Zaleca się, aby w procesie transferu uczestniczyły minimum dwie osoby (nie licząc osoby ewakuowanej).

W przypadku osób zachowujących część sprawności motorycznych (np. paraplegia, rdzeń kręgowy

uszkodzony w odcinku piersiowym lub lędźwiowym) wysoce prawdopodobne jest, że rola asysty w procesie transferu ograniczy się do ustabilizowania sprzętu ewakuacyjnego, by osoba ewakuowana mogła samodzielnie się przesiąść. Nie jesteśmy w stanie tego ustalić bez porozumienia się z daną osobą w celu omówienia techniki transferu i określenia poziomu jej sprawności. W przypadku osób ze znaczną niepełnosprawnością (np. tetraplegia, zanik mięśni, uszkodzenie rdzenia kręgowego na poziomie szyjnym) zalecany jest transfer techniką przód/tył. Jedna osoba ustawia się z przodu i chwyta osobę ewakuowaną pod kolanami (obiema rękami), druga osoba ustawia się za plecami osoby ewakuowanej i chwyta ją za nadgarstki, przekładając swoje ręce pod jej pachami. Na umówiony sygnał następuje podniesienie do góry i przeniesienie na ustawiony obok wózek ewakuacyjny.

Ważne! jest upewnienie się (poprzez rozmowę i wywiad), czy u osoby transferowanej nie występuje spastyczność, która skutkować może mimowolnymi kopnięciami przez nią osoby chwytającej pod kolanami. Jeśli istnieje taka możliwość, zaleca się unieruchomienie nóg za pomocą pasa lub zastosowanie mniej wygodnej techniki bok/bok, gdzie osoby transferujące stoją po prawej i lewej stronie osoby ewakuowanej i transfer następuje do przodu lub do tyłu. W tym przypadku osoby transferujące powinny być bardzo podobnego wzrostu. W wózku ewakuacyjnym niezbędna jest funkcja usztywnienia głowy / odcinka szyjnego. Należy ją bezwzględnie zastosować podczas transferu osób ze słabszą stabilizacją.

B. Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami wzroku

- zanim nawiążesz kontakt fizyczny, uprzedź o tym osobę niewidomą. Wymień swoje imię i powiedz co się dzieje,
- osoby niewidome korzystają ze swoich rąk do utrzymywania równowagi, więc jeśli chcesz taką osobę poprowadzić, zaproponuj jej swoje ramię, zamiast chwytać ją za rękę,
- idąc opisuj otoczenie i wskazuj przeszkody, np. schody w górę, w dół,
- jeśli chcesz ostrzec osobę niewidomą, zrób to w sposób konkretny. Sam okrzyk „uważaj!” nie pozwoli jej zorientować się, czy ma się zatrzymać, uciekać, pochylić czy coś przeskoczyć.

C. Elementy ułatwiające ewakuację osób z dysfunkcjami słuchu

- zanim zaczniesz mówić do osoby niesłyszącej lub niedosłyszącej, upewnij się że na ciebie patrzy. W zależności od sytuacji możesz zamachać ręką, dotknąć jej ramienia,
- mów z twarzą zwróconą w kierunku rozmówcy,
- jeżeli osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie zrozumie któregoś zdania, nie powtarzaj go, a ujmij to, co chcesz powiedzieć inaczej.

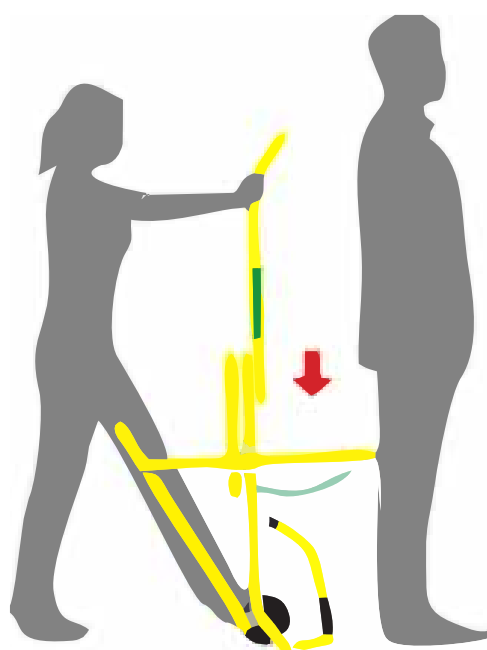
D. Elementy ułatwiające ewakuację osób z zaburzeniami psychicznymi

- traktuj każdą osobę jako indywidualną jednostkę,
- wykorzystaj fakt, że osoby chętnie podchwytyją czynności wykonywane przez innych lub przywódcę grupy.

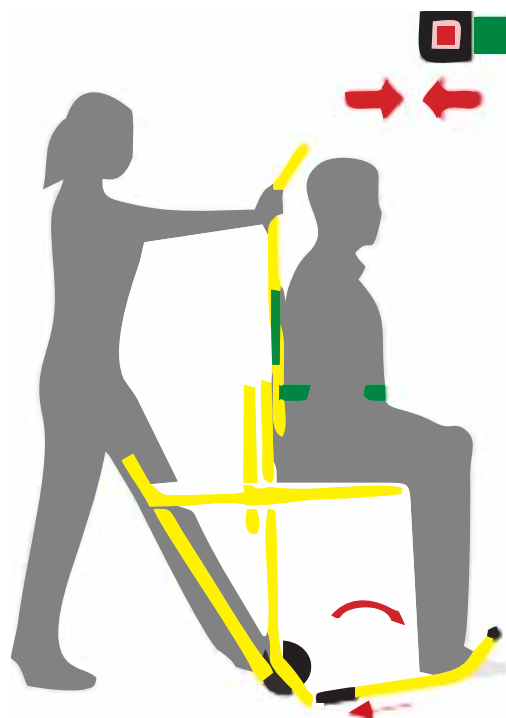
8. Transport pasażera przy wykorzystaniu krzesła ewakuacyjnego

Na podstawie : Instrukcji obsługi krzesła ewakuacyjnego EV-7000 Wersja EV7000-3 04/21

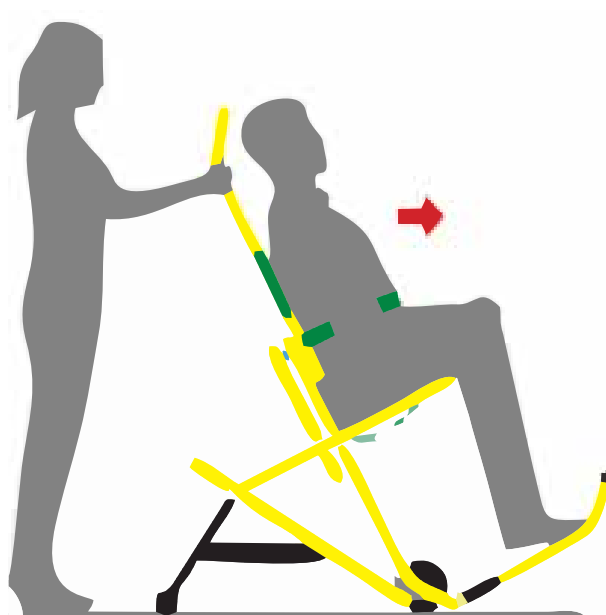
(<http://sklep.altix.pl/Content/Images/uploaded/Instrukcje%20i%20opisy/Krzes%C5%82o%20ewakuacyjne%20EV-7000,%20podr%C4%99cznik%20u%C5%BCytkownika.pdf>)

Należy trzymać krzesło pionowo z jedną nogą umieszczoną nieruchomo na podstawie ramy krzesła.

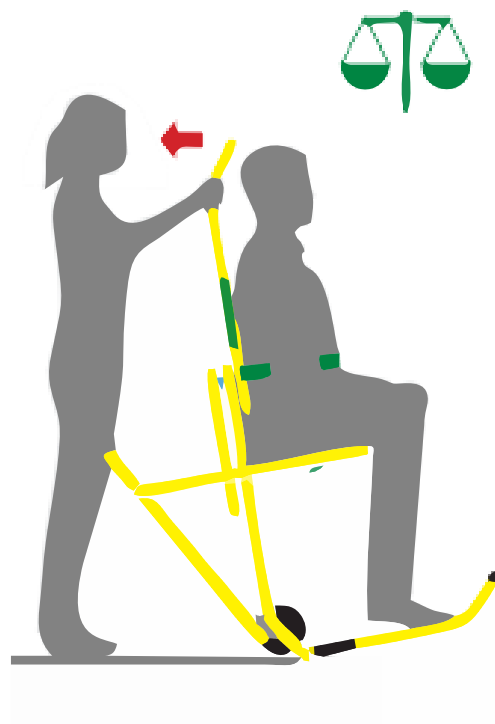

Osoba transportowana może teraz zostać przeniesiona na siedzenie krzesła. Należy zapiąć jej pas bezpieczeństwa i rozłożyć podnóżek, a także zablokować krzesło, przesuwając kołnierz blokujący nad przegubem zawiasowym.

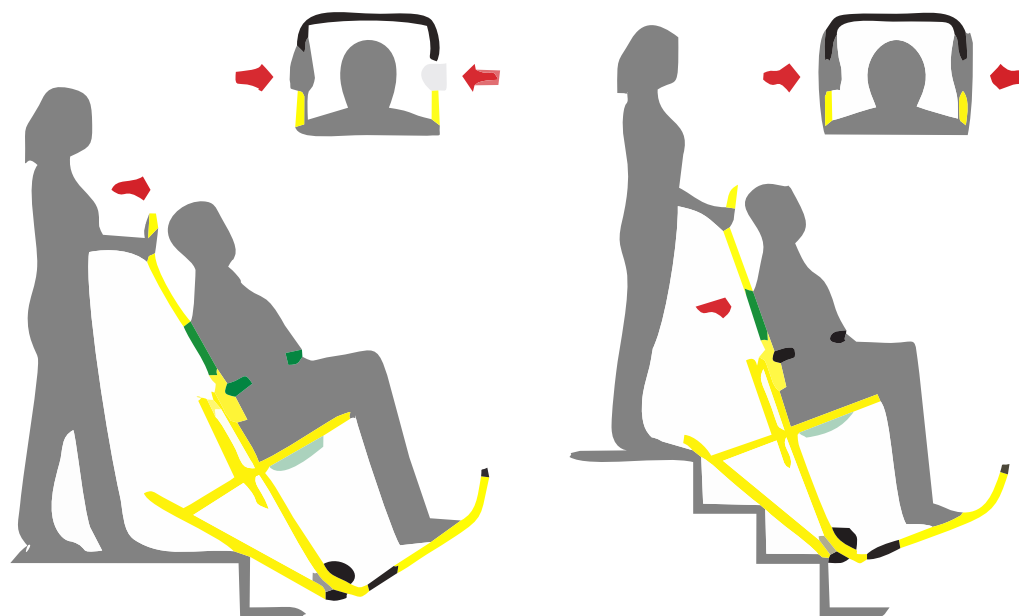

W celu komfortowego przemieszczania osoby transportowanej do szczytu schodów, należy użyć stopy, by rozłożyć zespół tylnego koła.

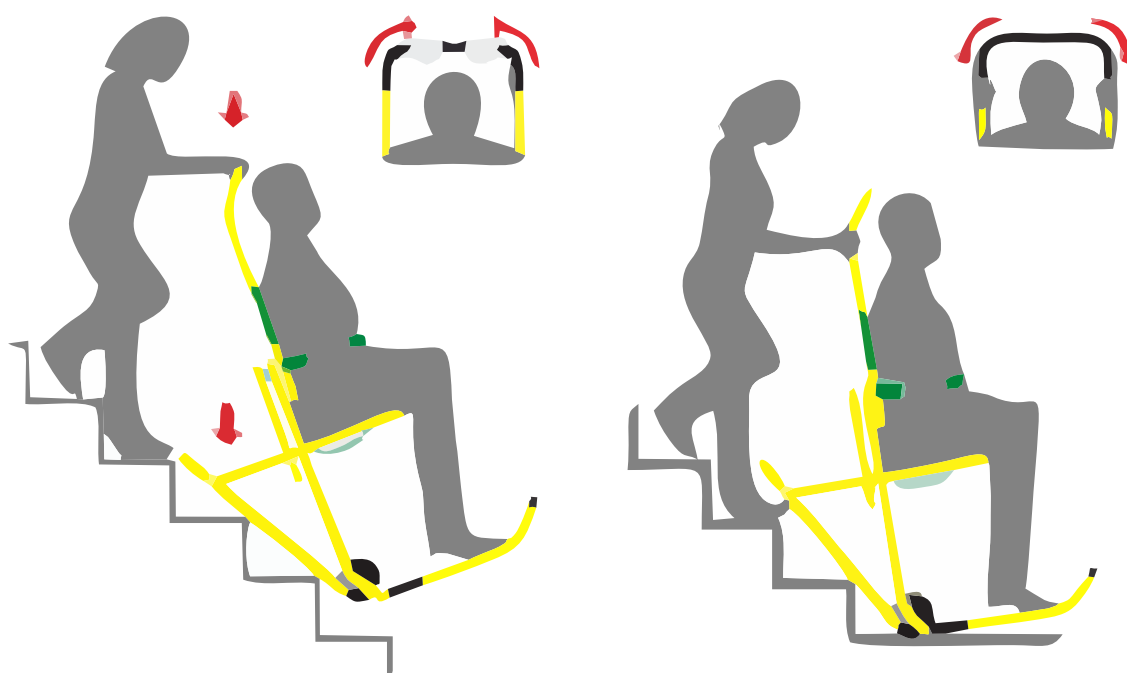
Transport po schodach w dół

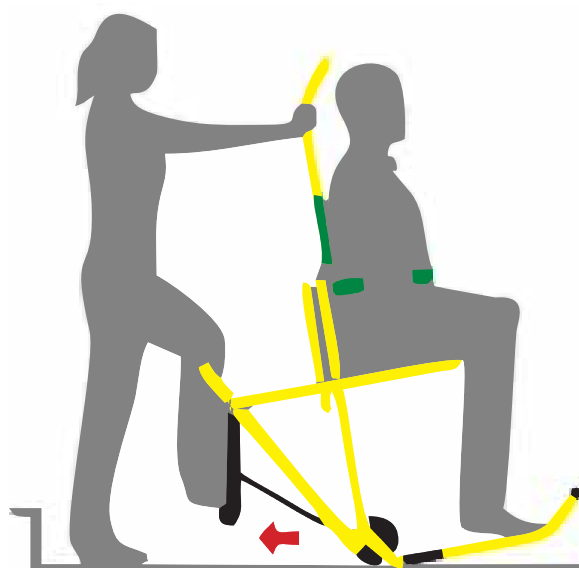
Po osiągnięciu szczytu schodów należy ustawić krzesło w pozycji równowagi i zamknąć zespół tylnego koła.

Pochylić krzesło do tyłu i obiema rękami trzymać za trzonki rękojeści, następnie pchać pewnie po schodach. Podczas spuszczenia krzesła po schodach, zatrzymywać się, sprawdzając czy koło i szyny ślizgowe krzesła mają kontakt ze schodami.

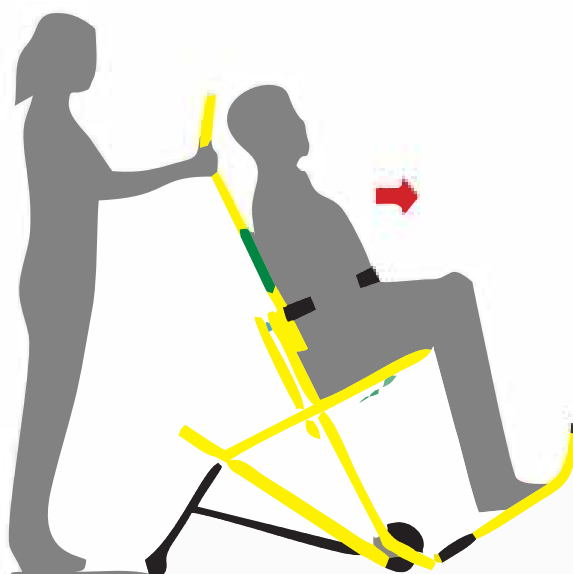

Nie zwalniając ruchu krzesła, należy umieścić ręce na uchwycie i pchnąć w dół, by zsunąć krzesło w dół schodów. Po dotarciu do końca schodów, gdy przednie koło dotknie poziomej podłogi, przesunąć ręce z powrotem na trzonki boczne uchwytu.

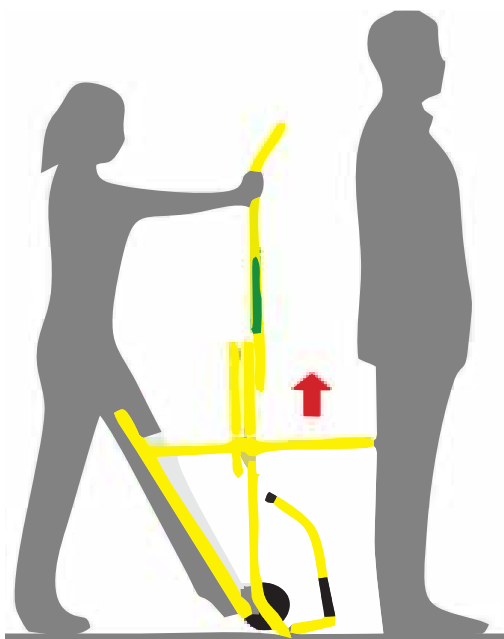

Po dotarciu do płaskiego terenu, tylny zespół wózka można rozłożyć, by krzesło było gotowe do jazdy po powierzchni poziomej.

Transport po powierzchniach poziomych

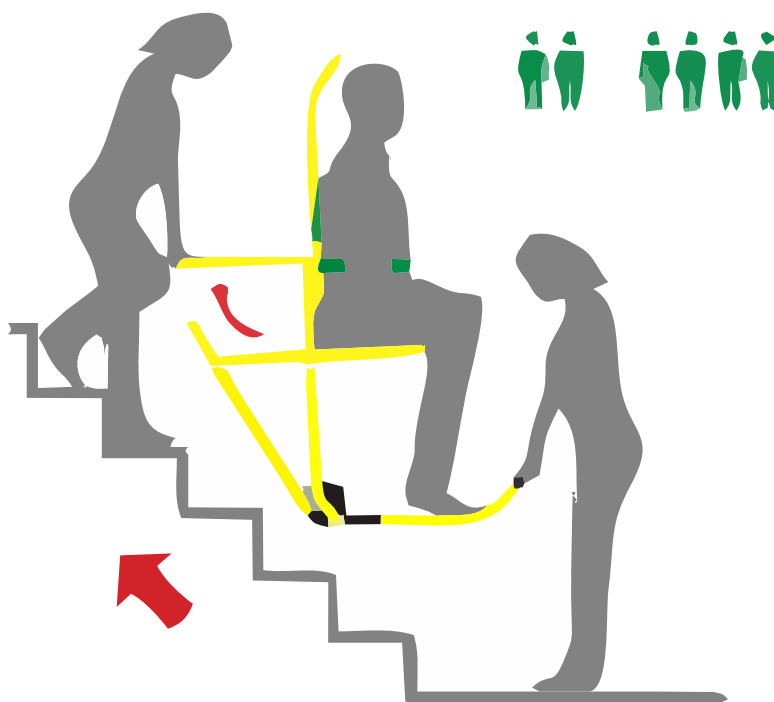
Po rozłożeniu zespołu tylnego koła, osoba transportowana może zostać przeniesiona do bezpiecznego punktu ewakuacyjnego lub do wyjścia.

Po oddaleniu się od strefy zagrożenia można złożyć podnóżek, a następnie zamknąć tylny zespół krzesła ewakuacyjnego. Przechylić ramę do przodu, by osoba transportowana mogła opuścić krzesło.

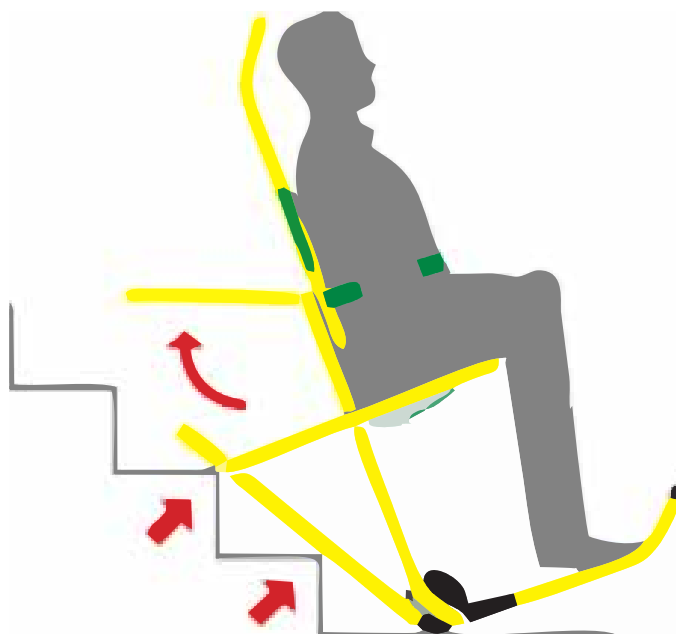
Transport po schodach w górę

Podczas przenoszenia na krześle osoby transportowanej po schodach w górę, potrzebna będzie asysta dwóch lub czterech osób.

Należy ustawić i oprzeć szyny ślizgowe krzesła na schodach, uwolnić pas zabezpieczający i całkowicie wysunąć tylny uchwyt do podnoszenia, kołysząc nim w górę.

Współpracując, powoli podnieść krzesło i wspinać się po schodach, pokonując jeden stopień na raz.

Przedstawiony sposób ewakuacji jest podstawowym jej wariantem, który w zależności od rozwoju sytuacji, miejsca i rozmiaru zagrożenia może ulec zmianie, i w zależności od którego trzeba będzie podjąć właściwe działania. W tym celu powinien być wyznaczony KDR, który na bieżąco będzie podejmował decyzje.

Pomimo wyznaczenia osób odpowiedzialnych mogą zaistnieć sytuacje, w których osoby odpowiedzialne za przydzielony im zakres ewakuacji będą nieobecne lub będą wykonywały inne zadania. Dlatego też należy regularnie przeprowadzać szkolenia z zakresu ochrony ppoż oraz ćwiczenia z zakresu ewakuacji i użycia środków gaśniczych aby każda osoba odpowiedzialna za nadzór i przynależny jej zakres obowiązków mogła poradzić sobie różnych sytuacjach zagrożenia pożarowego

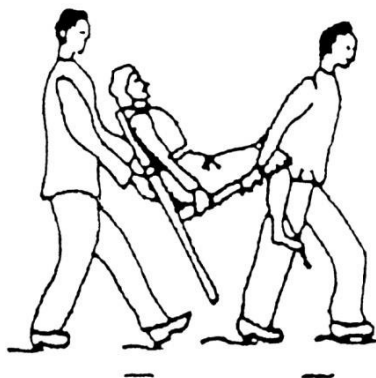
9. Sposoby ewakuacji ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się (w zależności od stopnia dysfunkcji i możliwości praktycznych)

- Ewakuacja osoby poszkodowanej przez dwie osoby przy użyciu noszy.

Bardzo ważnym elementem tego sposobu ewakuacji jest prawidłowe ułożenie osoby poszkodowanej oraz zapięcie pasów.

- Ewakuacja na krześle.

Ten sposób przenoszenia można stosować wszędzie tam, gdzie niemożliwe jest operowanie noszami np. w ciasnych i krętych korytarzach, klatkach schodowych itp.

- Ewakuacja osoby poszkodowanej chwytem kończynowym.

Jeden z ratujących chwyta ewakuowanego pod pachy, stojąc od strony jego głowy, a drugi pod kolana, stojąc tyłem do ratowanego.

- Ewakuacja osoby poszkodowanej przez dwie osoby „na stołeczku”.

Ratownicy odpowiednim chwytem rąk tworzą „stołeczek”, na który siada ratowany trzymając ratowników za szyję. Ratownicy lekko zwrócenii do siebie, ukośnie do kierunku ewakuacji, wynoszą rannego.

- Ewakuacja osoby poszkodowanej przez dwie osoby chwytem „huśtawkowym”.

Ratownicy chwytają się za ręce „zewnętrznie”, wkładając je pod siedzenie ratowanego. Rękami „wewnętrznymi” po wzajemnym uchwycie na wysokości łokcia zabezpieczają ratowanego od tyłu, tworząc wsparcie na wysokości górnej części jego pleców.

- Ewakuacja osoby poszkodowanej przez jedną osobę chwytem „strażackim”.

Ratowany po odpowiednim chwycie wstępnym wykonanym przez ratującego, znajduje się w poprzecznym ułożeniu, zwisając na jego barkach. Ratujący ma jedną rękę przełożoną pomiędzy nogami ratowanego, trzymając go za rękę na wysokości nadgarstka, druga ręka ratowanego zwisa

swobodnie z tyłu. Ratujący ma również drugą rękę wolną i może jej użyć np. do otwierania pomieszczeń, likwidacji przeszkód itp.

- Ewakuacja osoby poszkodowanej przez jedną osobę chwytem „tłumokowym”.

Ratowany zakłada ręce od tyłu przez ramiona ratownika, aby zwisały one na piersi ratującego. Ciało powinno spoczywać na plecach ratownika w taki sposób, aby nogi nie dotykały ziemi. W określonych wypadkach ratujący przytrzymuje ręce przenoszonego. Może też czynić to jedną ręką, używając

drugiej do lepszego ułożenia i przytrzymywania ratowanego na plecach lub złapania się poręczy np. przy schodzeniu po schodach klatki schodowej.

*

- Ewakuacja osoby poszkodowanej przez jedną osobę chwytem na „barana”.

Ratowany leży na plecach ratownika i przytrzymuje się rękami za jego szyję. Ratujący podchwytuje pod kolana przytrzymuje ratowanego w ten sposób, aby środek ciężkości ratowanego znajdował się na wysokości krzyża ratującego. Ratownik jest lekko pochylony do przodu

- Ewakuacja osoby poszkodowanej sposobem wyprowadzania z pomocą:

- jednej osoby:

- dwóch osób:

Tym sposobem są ewakuowane osoby, które mogą się poruszać przy pomocy innych osób.

Aby wynieść osobę poszkodowaną, można użyć dowolnej metody. Ważne, aby była skuteczna i nie powodowała niepotrzebnego opóźnienia w ewakuacji. Wybór odpowiedniej metody zależy w dużym stopniu od ciężaru (wagi) osoby ewakuowanej oraz liczby ratowników.

W przypadku, gdy jesteś sam/sama, a ewakuowany jest przytomny, nie ma urazów uniemożliwiających samodzielne poruszanie się, ale równocześnie jest zbyt słaby by iść, możesz skorzystać ze sposobów zaprezentowanych poniżej

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Gdy jest z tobą drugi ratownik, a ewakuowany jest przytomny i nie ma urazów uniemożliwiających samodzielne poruszanie się, ale równocześnie jest zbyt słaby by iść, można mu pomóc, stosując jeden z poniższych sposobów.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Gdy jesteś sam/sama, a ewakuowany jest nieprzytomny i nie ma obrażeń zewnętrznych, możesz przenieść go w sposób strażacki, matczyzny lub przy użyciu koca.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

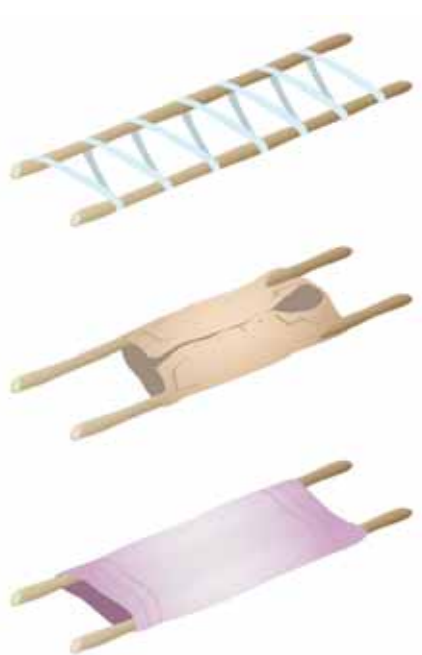

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

W sytuacji, gdy ewakuowany ma widoczne urazy zewnętrzne, postaraj się ich nie powiększać i nie powodować dodatkowych. Najlepiej wówczas przenosić poszkodowanego w trójkę, na noszach (nawet prowizorycznych) lub kocu,

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

Źródło: Tomorrow sp. z o.o., licencja: CC BY 3.0.

10. Oznakowanie na drogach ewakuacyjnych

Należy stosować podświetlane znaki ewakuacyjnych oraz – dodatkowo – zapewnienie informacji dotykowej o kierunkach ewakuacji w postaci piktogramów dotykowych, montowanych w łatwo dostępnych miejscach (na poręczach lub narożnikach ścian).

Na podstawie normy PN-EN ISO 7010:2020-07 [18] należy stosować oznakowanie:

Znak AC012 Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej dla niepełnosprawnych w prawo

Znak AC013 Kierunek do wyjścia drogi ewakuacyjnej dla niepełnosprawnych w lewo

Znak AC052 Zjazd ewakuacyjny na niższą kondygnację dla niepełnosprawnych w prawo

Znak AC053 Zjazd ewakuacyjny na niższą kondygnację dla niepełnosprawnych w lewo

Znak AC054 Drzwi ewakuacyjne dla niepełnosprawnych w lewo

Znak AC055 Drzwi ewakuacyjne dla niepełnosprawnych w prawo

Znak AAE024 Miejsce zbiórki do ewakuacji dla osób niepełnosprawnych

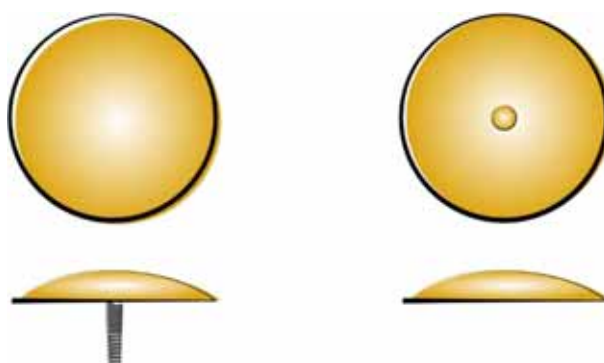
Znak AAE026 Wyjście ewakuacyjne dla niepełnosprawnych – lewostronne

Znak AAE030 Wyjście ewakuacyjne dla niepełnosprawnych – prawostronne

Znak AAE060 Krzesło ewakuacyjne

Znaczniki drogowe (do montażu w posadzce) AC218a i AC218b Droga ewakuacyjna

Znacznik podłogowy AC219 Kierunek drogi ewakuacyjnej

11. Znaki ochrony przeciwpożarowej zgodne z PN-EN ISO 7010:2011

	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Gaśnica Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się gaśnica
--	--

	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Hydrant wewnętrzny Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się wąż pożarniczy
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Drabina pożarowa Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się drabina, którą można używać wyłącznie do gaszenia pożaru
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Zestaw sprzętu ochrony przeciwpożarowej Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się sprzęt pożarniczy
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Alarm pożarowy Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się przycisk alarmowy
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Telefon alarmowania pożarowego Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się telefon alarmowy
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Instalacja gaszenia gazem Funkcja: Wskazuje lokalizację stałej baterii gaśniczej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Wózek gaśniczy Funkcja: Wskazuje lokalizację gaśnicy na kółkach
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Przenośny agregat piany Funkcja: Wskazuje lokalizację przenośnej gaśnicy pianowej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Aplikator mgły wodnej Funkcja: Wskazuje lokalizację aplikatora mgły wodnej

	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Stała instalacja gaśnicza Funkcja: Wskazuje lokalizację stałej instalacji gaśniczej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Stałe Urządzenia Gaśnicze Wodne Funkcja: Wskazuje lokalizację stałej instalacji gaśniczej wodnej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Stacja spustowa Funkcja: Wskazuje położenie stacji zdalnego zwalniania
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Monitor pożaru Funkcja: Wskazuje lokalizację miejsca monitorowania pożaru
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Koc gaśniczy Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się koc gaśniczy

12. Znaki ochrony przeciwpożarowej zgodne z PN-EN ISO 7010:2011

	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Gaśnica Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się gaśnica
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Hydrant wewnętrzny Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się wąż pożarniczy
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Drabina pożarowa Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się drabina, którą można używać wyłącznie do gaszenia pożaru

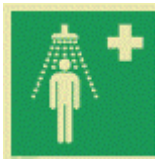
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Zestaw sprzętu ochrony przeciwpożarowej Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się sprzęt pożarniczy
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Alarm pożarowy Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się przycisk alarmowy
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Telefon alarmowania pożarowego Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się telefon alarmowy
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Instalacja gaszenia gazem Funkcja: Wskazuje lokalizację stałej baterii gaśniczej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Wózek gaśniczy Funkcja: Wskazuje lokalizację gaśnicy na kółkach
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Przenośny agregat piany Funkcja: Wskazuje lokalizację przenośnej gaśnicy pianowej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Aplikator mgły wodnej Funkcja: Wskazuje lokalizację aplikatora mgły wodnej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Stała instalacja gaśnicza Funkcja: Wskazuje lokalizację stałej instalacji gaśniczej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Stałe Urządzenia Gaśnicze Wodne Funkcja: Wskazuje lokalizację stałej instalacji gaśniczej wodnej

	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Stacja spustowa Funkcja: Wskazuje położenie stacji zdalnego zwalniania
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Monitor pożaru Funkcja: Wskazuje lokalizację miejsca monitorowania pożaru
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Ochrona przeciwpożarowa Nazwa: Koc gaśniczy Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się koc gaśniczy

13. Znaki bezpieczeństwa Ewakuacyjne zgodne z PN-EN ISO 7010:2011

	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Wyjście ewakuacyjne (lewostronne) Funkcja: Oznaczenie drogi ewakuacyjnej do obszaru bezpiecznego Do podania informacji o kierunku stosowany jest znak uzupełniający ze strzałką
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Wyjście ewakuacyjne (prawostronne) Funkcja: Oznaczenie drogi ewakuacyjnej do obszaru bezpiecznego Do podania informacji o kierunku stosowany jest znak uzupełniający ze strzałką
	
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Strzałka kierunek ewakuacji Funkcja: Do wyznaczania kierunku ewakuacji (strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90st. w stosunku do pionu. Znak ten ma zastosowanie wyłącznie jako znak uzupełniający. Przykłady stosowania znaku:

	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Strzałka o nachyleniu 45st. kierunek ewakuacji Funkcja: Do wyznaczania kierunku ewakuacji (strzałka może być obrócona o wielokrotność kąta 90st. w stosunku do 45st. Znak ten ma zastosowanie wyłącznie jako znak uzupełniający. Przykłady stosowania znaku:
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Miejsce zbiórki do ewakuacji Funkcja: Oznaczenie bezpiecznego punktu zbiórki do ewakuacji
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Miejsce zbiórki do ewakuacji dla inwalidów Funkcja: Wskazuje lokalizację tymczasowej strefy bezpieczeństwa (kryjówek) dla oczekujących pomocy, którzy nie mogą korzystać ze schodów w przypadku ewakuacji
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Okno ewakuacyjne z drabiną ewakuacyjną Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się okno ewakuacyjne z zamontowaną drabiną
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Okno ewakuacyjne Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się okno ewakuacyjne, dzięki któremu służby ratunkowe mogą ratować ludzi za pomocą drabiny
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Stłuc aby uzyskać dostęp Funkcja: Oznaczenie pokrywy, którą należy stłuc w celu uzyskania dostępu do klucza otwierającego wyjście ewakuacyjne
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Pierwsza pomoc medyczna Funkcja: Oznaczenie lokalizacji sprzętu lub zaplecza pierwszej pomocy Zastosowanie: Oznakowanie bezpieczeństwa. Instrukcje bezpieczeństwa i napisy.

	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Telefon alarmowy Funkcja: Do wzywania pierwszej pomocy lub ratunku Zastosowanie: Oznakowanie bezpieczeństwa. Instrukcje bezpieczeństwa i napisy.
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Lekarz Funkcja: Wskazuje miejsce, gdzie w nagłych wypadkach można znaleźć lekarza
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Defibrylator (AED) Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się automatyczny defibrylator zewnętrzny
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Prysznic do przemywania oczu Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się prysznic do przemywania oczu
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Prysznic bezpieczeństwa Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajduje się prysznic bezpieczeństwa.
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Nosze Funkcja: Wskazuje miejsce, w którym znajdują się nosze
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Walizka medyczna Funkcja: Wskazuje lokalizację walizki medycznej
	Standard: ISO 7010:2011 Kategoria: Znaki Środków Ewakuacji Nazwa: Resuscytator z tlenem Funkcja: Wskazuje lokalizację resuscytatora tlenu

EXIT